

Pers en Voorlichting

Hof van Justitie van de Europese Unie
PERSCOMMUNIQUÉ nr. 131/12
Luxemburg, 16 oktober 2012

Arrest in zaak C-364/10
Hongarije / Slowakije

Slowakije heeft het Unierecht niet geschonden door de Hongaarse president de toegang tot zijn grondgebied te ontzeggen

De omstandigheid dat een burger van de Unie de functie van staatshoofd vervult, kan rechtvaardigen dat de uitoefening van het recht van vrij verkeer wordt beperkt op basis van het internationale recht

Op uitnodiging van een vereniging in Slowakije had de president van Hongarije, M. László Sólyom, op 21 augustus 2009 een bezoek gepland aan de Slowaakse stad Komárno om er deel te nemen aan de onthullingsceremonie van een standbeeld van Sint-Stefanus. In Hongarije is 20 augustus immers een nationale feestdag ter nagedachtenis van Sint-Stefanus, stichter en eerste koning van de Hongaarse Staat. In Slowakije is 21 augustus anderzijds een gevoelig liggende datum, daar op 21 augustus 1968 de troepen van vijf landen van het Warschaupact, waaronder de Hongaarse troepen, de Socialistische Republiek Tsjecho-Slowakije hebben bezet.

Na een aantal diplomatieke contacten tussen de ambassades van deze twee lidstaten betreffende het geplande bezoek van de Hongaarse president heeft het Slowaakse ministerie van Buitenlandse Zaken uiteindelijk op 21 augustus 2009 bij nota-verbaal aan de Hongaarse ambassadeur in de Slowaakse Republiek meegedeeld dat bedoeld ministerie de Hongaarse president de toegang tot het Slowaakse grondgebied ontzegde. Ter rechtvaardiging van dat verbod verwees die nota met name naar richtlijn 2004/38¹ betreffende het vrije verkeer binnen de Europese Unie.

President Sólyom werd in kennis gesteld van de inhoud van die nota terwijl hij onderweg was naar Slowakije. Aan de grens nam hij de nota in ontvangst en zag hij ervan af het grondgebied van die lidstaat te betreden.

Van mening dat zijn president de toegang tot het Slowaakse grondgebied niet kon worden ontzegd op basis van de richtlijn, heeft Hongarije de Commissie verzocht om bij het Hof van Justitie een beroep wegens niet-nakoming in te stellen tegen Slowakije. De Commissie was evenwel van mening dat het recht van de Unie niet van toepassing was op bezoeken van het staatshoofd van een lidstaat op het grondgebied van een andere lidstaat en dat er in die omstandigheden geen sprake was van de gestelde niet-nakoming.

Daarop heeft Hongarije besloten om, gebruik makend van de daartoe door het Verdrag geboden mogelijkheid², zelf bij het Hof een beroep wegens niet-nakoming in te stellen tegen Slowakije³. De Commissie heeft besloten om in de procedure te interveniëren aan de zijde van Slowakije.

¹ Richtlijn 2004/38/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende het recht van vrij verkeer en verblijf op het grondgebied van de lidstaten voor de burgers van de Unie en hun familieleden, tot wijziging van verordening (EEG) nr. 1612/68 en tot intrekking van richtlijnen 64/221/EEG, 68/360/EEG, 72/194/EEG, 73/148/EEG, 75/34/EEG, 75/35/EEG, 90/364/EEG, 90/365/EEG en 93/96/EEG (PB L 158, blz. 77).

² Artikel 259 VWEU.

³ Slechts voor de zesde maal in de geschiedenis van de Europese integratie stelt een lidstaat rechtstreeks een beroep wegens niet-nakoming in tegen een andere lidstaat. Van de vijf eerdere zaken zijn er slechts drie met een arrest afgesloten (141/78 Frankrijk/Verenigd Koninkrijk, C-388/95 België/Spanje, zie ook perscommuniqué 36/2000, en C-145/04 Spanje/Verenigd Koninkrijk, zie ook perscommuniqué 70/06).

In zijn arrest van heden stelt het Hof vast dat M. Sólyom, aangezien hij de Hongaarse nationaliteit bezit, de hoedanigheid van burger van de Unie heeft, op grond waarvan hij een recht van vrij verkeer en verblijf op het grondgebied van de lidstaten heeft.

Het Hof brengt evenwel in herinnering dat het Unierecht moet worden uitgelegd met inachtneming van de relevante regels van het volkenrecht, aangezien dat recht deel uitmaakt van de rechtsorde van de Unie en dus de instellingen ervan bindt. In die context merkt het Hof op dat het staatshoofd op grond van het algemeen internationaal gewoonterecht en van de voorschriften van multilaterale verdragen in de internationale betrekkingen een bijzondere positie heeft die met name gepaard gaat met voorrechten en immuniteiten. Zo is een staat, wanneer een staatshoofd van een andere staat op zijn grondgebied aanwezig is, verplicht de bescherming van de persoon welke die functie bekleedt te verzekeren, ongeacht de reden van zijn verblijf.

Een staatshoofd heeft dus een bijzondere positie, die voortvloeit uit het feit dat zij wordt geregeld door het volkenrecht, waardoor zijn gedragingen op internationaal vlak, zoals zijn aanwezigheid in het buitenland, door dat recht, en met name door het recht inzake de diplomatieke betrekkingen worden geregeld. Een dergelijke specificiteit is van dien aard dat zij de persoon met die positie onderscheidt van alle andere burgers van de Unie, zodat die persoon niet onder dezelfde voorwaarden als de andere burgers toegang heeft tot het grondgebied van een andere lidstaat.

Bijgevolg kan de omstandigheid dat een burger van de Unie de functie van staatshoofd vervult, rechtvaardigen dat de uitoefening van het hem door het Unierecht⁴ verleende recht van vrij verkeer wordt beperkt op basis van het internationale recht. Het Hof stelt vast dat **Slowakije op grond van het Unierecht niet verplicht was de president van Hongarije de toegang tot zijn grondgebied te verzekeren.**

Evenmin levert de omstandigheid dat Slowakije – ten onrechte – richtlijn 2004/38 heeft aangevoerd als rechtsgrondslag om de Hongaarse president de toegang tot zijn grondgebied te ontzeggen, rechtsmisbruik in de zin van de rechtspraak van het Hof op.

In die omstandigheden **verwerpt het Hof het beroep van Hongarije in zijn geheel.**

NOTA BENE: Een beroep wegens niet-nakoming gericht tegen een lidstaat die zijn uit het recht van de Unie voortvloeiende verplichtingen niet is nagekomen, kan worden ingesteld door de Commissie of door een andere lidstaat. Indien het Hof van Justitie de niet-nakoming vaststelt, dient de betrokken lidstaat zo snel mogelijk aan dit arrest te voldoen.

Wanneer de Commissie van oordeel is dat de lidstaat niet aan het arrest heeft voldaan, kan zij een nieuw beroep instellen en daarin financiële sancties vorderen. Worden de Commissie echter geen maatregelen tot omzetting van een richtlijn meegedeeld, dan kan het Hof van Justitie, op voorstel van de Commissie, bij het eerste arrest sancties opleggen.

Voor de media bestemd niet-officieel stuk, dat het Hof van Justitie niet bindt.

De [volledige tekst](#) van het arrest is op de dag van de uitspraak te vinden op de website CURIA.

Contactpersoon voor de pers: Stefaan Van der Jeught ☎ (+352) 4303 2170

Beelden van de uitspraak van het arrest zijn beschikbaar via "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106

⁴ Artikel 21 VWEU en richtlijn 2004/38.